

Vänsterpress om Coronapandemin – slutet av juli 2020

Tidigare artikelsamlingar (senaste 2 månaderna): [Vänsterpress om Coronapandemin – början av juni 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – mitten av juni 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – slutet av juni 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – början av juli 2020](#) och [Vänsterpress om Coronapandemin – mitten av juli 2020](#)

Martin Fahlgren 27/7 2020

Innehåll

Offensiv	1
<i>Den svenska coronaeffekten: ökade klassklyftor och orättvisor.....</i>	<i>1</i>
<i>Covid-19: "Faran är inte över"</i>	<i>3</i>
Proletären.....	4
<i>Den vilda jakten på vaccinet</i>	<i>4</i>
<i>91 äldreboenden granskas särskilt – språkförbistring pekas ut som problem</i>	<i>6</i>
<i>Hemligstämplade coronabidrag.....</i>	<i>7</i>
<i>Börsfest trots coronakris</i>	<i>8</i>

Offensiv

Den svenska coronaeffekten: ökade klassklyftor och orättvisor

Stefan Lundqvist

Offensiv 15/7 2020

De välfärdsanställda ska springa fortare och riskera covid-19, medan direktörerna håvar in storkovan (Foto: Arbetsmiljöverket, 1Day Review, Flickr CC. Illustration: U.S. Army Photo).

Bankernas och storföretagens organisationer som annars brukar se som sin huvuduppgift att hetsa mot "bidragstagare" – statliga satsningar på en välfärd för alla – var nu de första som stod och stampade i regeringens farstu.

När de krävde och fick statligt miljardstöd – både rekordstora bidrag och förmånliga kreditgarantier – var de ändå aldrig helt nöjda. Vi lärde oss standardkommentaren: "Det här är bra, men inte tillräckligt. Det räcker inte och regeringen måste återkomma med kraftfullare åtgärder."

Coronapandemin utlöste en kris som förutom sjukdom, smärta, död och sorg, bot och glädje efter en övermänsklig insats av vård- och omsorgspersonal också har inneburit stora begränsningar av samhället på grund av risken för smittspridning. För att begränsa coronasmittan och rädda den svenska kapitalismen har regeringen delat ut en rad coronapaketer, och de dyraste paketen har bankerna och storföretagen fått.

Regeringen har gett bankerna en 70-procentig garanti på alla lån som ges till företag. Trots detta har bankerna varit snåla med att bevilja lån.

Staten övertog arbetsköparnas hela kostnad för sjuklön, sänkte arbetsgivaravgiften och gav dem sedan också anstånd från att under ett år betala arbetsgivaravgifter, skatt på lön och moms.

I april antogs en lag som innebär att staten vid företagens permittering av personal (minskar arbetstid för sina anställda) går in med tre fjärdedelar av lönekostnaden och arbetaren får ut cirka 92 procent av sin månadslön.

Bidragssökarna från bankerna och storföretagen har fått ett mycket stort gensvar från både regeringen och den förra borgaralliansens partier. Alla har försökt tränga sig före i kön med sina coronapaketer till ”pengarna och makten”.

Naturligtvis har mycket av stödet varit bra och nödvändigt för att rädda jobben på viktiga företag och omistlig verksamhet som annars inte skulle överlevt. Däremot har det ekonomiska stödet ensidigt riktats till de rika och mäktiga – från stora företag till framgångsrika artister – som redan har stora vinstmarginaler och kapital i ladorna, medan de små så kallade enskilda företagen har fått smulorna från bordet – om ens det.

Regioner och kommuner – vård och omsorg

Regeringen har gett ökade statsbidrag till kommuner och regioner. Det ursprungliga bidraget på 5 miljarder kronor höjdes först till 20 miljarder och pressades sedan upp med ytterligare 6 miljarder på initiativ av Vänsterpartiet. Stödet ska gå till att klara skola, vård och omsorg samt kollektivtrafik. Av de 26 miljarderna är 12,5 permanenta och återkommer under kommande år.

Statliga verk

Luftfartsverket och sjöfartsverket har fått miljonstöd medan flygbolagen har stöttats med kreditgarantier med 5 miljarder kronor, varav 1,5 avser SAS. SAS får också grönt ljus för att rekapitaliseras med 5 miljarder kronor. Alla statliga myndigheter som till exempel Folkhälso-myndigheten förstärks förstärkt med större anslag.

Barn, arbetare/personal, tjänstemän och pensionärer

För att minimera smittspridning sänktes villkoren för att stanna hemma från jobbet till ”minsta tecken på symtom” och regeringen beslutade sig för att slopa karensavdraget i sjukersättning. Sjukpenningen höjdes den 1 juni från 700 kronor till 804 kronor, men de flesta gör ändå en förlust på att inte kunna arbeta.

Bostadsbidraget för barnfamiljer har höjts. Regeringen lanserar ett ”Äldreomsorgslyft”, en tvåårig satsning på 2,2 miljarder till vidareutbildning och rekrytering till äldreomsorgen med målsättning att nå 10 000 tillsvidareanställda vårdbiträden och undersköterskor.

Arbetslöshet

Arbetsförmedlingen får ett ökat stöd på 1 870 miljoner kronor till arbetsmarknadspolitiska insatser. Kommunerna får 180 miljoner för satsning på sommarjobb till ungdomar. Tillfälligt lättade medlemsvillkor till a-kassan, tillfälligt höjd inkomstrelaterad ersättning och höjt utbetalningstak. 150 miljoner kronor till ”gröna jobb” (skogsarbete) för de som står långt från arbetsmarknaden.

Utbildning

102 miljoner kronor till så kallad lovskola. Anslaget till regional vuxenutbildning ökas med 620 miljoner kronor. Regeringen satsar på att några tusen fler elever ska kunna utbildas vid Yrkehögskolan med ett anslag på cirka 350 miljoner kronor. Folkhögskolorna tillförs 76 miljoner kronor.

Kultur

Regeringen anslår 150 miljoner till ”kultur i hela landet” plus 500 miljoner till ”kultursektorn” på grund av effekter från pandemin. Till detta tillkommer 319 miljoner kronor till statligt finansierade kulturinstitutioner som Vasa-museet, med mera.

Sport

Riksidrottsrörelsen får 500 miljoner kronor att fördela i landet med syftet att idrottsrörelsen ska överleva pandemins effekter.

I regeringens "Vårändringsbudget" redovisas ökade kostnader med 107 miljarder kronor som har tillförts vårbudgeten. Totalt beräknas det "försämra de offentliga finanserna med 95 miljarder kronor". Till detta beräknas tillkomma 230 miljarder kronor för de lånegarantier regeringen har gett bankerna och 335 miljarder kronor för "åtgärder som ska förstärka likviditeten i företagen".

En kritisk granskning kan lätt se att det är vinstutdelande storföretag och banker som har fått miljarderna, medan den gemensamma välfärden och vi andra fått dela på miljonerna. Samtidigt står vi kvar med en rusande arbetslöshet och nedskärningskrav i vården. Rättvist? Nej! Det krävs tvärtom nu mer resurser för att orka ta itu med ett berg av uppskjuten vård. Orättvisan föder den kamp som nu krävs.

[Källa siffror finns här.](#)

Covid-19: "Faran är inte över"

Kristofer Lundberg

Offensiv 22/7 2020

Offensiv har pratat med Rodrigo Gutierrez, anestesijuksköterska på operationsavdelningen på Sahlgrenska, men som nu under pandemin arbetar på intensivvården med covid-19-patienter.

Rodrigo Gutierrez.

– Vi har sett en minskning av patienter med covid-19 i behov av intensivvård jämfört med för två månader sedan.

- Men många av dessa patienter som har kämpat sig igenom intensivvården befinner sig nu i en lång rehabiliteringsprocess där flera kompetensområden är inblandade och arbetar i team. Detta sätter stor press på flera avdelningar inom slutenvården och därefter på de instanser som kan bli aktuella för vidare utslussningprocess till hemmet.
- Samtidigt finns det flera områden som på grund av pandemin inte har kunnat bibehålla normal verksamhet. Framskjutna undersökningar, och operationer som kommer att behövas komma ikapp med. Faran är inte över.
- Det har varit en stor fråga kring hur semesterperioden skulle lösas. Personalen är i stort behov av återhämtning efter denna mycket annorlunda och på flera sätt tuffa vår/sommar. Samtidigt förstår man att det behöver täckas upp med personal under semestertider.
- Flera av de som har stöttat upp på intensivvården, men som kommer från andra enheter, har fått fyra veckors semester. Men som jag har förstått det har i stort sett alla som vanligtvis arbetar på intensivvården fått tre sammanhängande veckor och alltså behövt skjuta fram en vecka till augusti/september. För detta ges en viss ersättning som inte alls representerar betydelsen av att få kortare återhämtningstid, mindre tid med familjen och allt vad det innebär.
- Personalen har varit helt fantastisk på att ställa upp och göra allt i sin makt för att lösa den enorma utmaningen som covid-19 representerar, med nya lokaler, iklädda skyddsutrustning och framför allt ta hand om de sjukaste patienter i covid-19, en sjukdom som yttrar sig på väldigt olika sätt. Det har satt samarbete, kunskap och flexibilitet på prov.
- Efter flera månaders mycket intensivt arbete innebär detta att personalen är i behov av återhämtning, både mentalt och fysiskt.
- Länge har det funnits ett missnöje bland personalen om arbetsvillkoren och hur vårt arbete värdesätts. Nu har allt satts på sin spets och personalen har med råge ställt upp för att ta hand om de drabbade i pandemin. Frågan är om beslutsfattarna kommer att ta tillfället i akt och värdesätta det fantastiska arbetet som vårdpersonalen genomför genom att höja löner och förbättra arbetsvillkoren.

Proletären

Den vilda jakten på vaccinet

Jan-Åke Karlsson

Proletären 15/7 2020

Hur ska en individualiserad och konkurrerande värld fördela begränsade doser vaccin på ett solidariskt sätt? Hur ska vaccinet kunna fördelas utifrån behov och inte utifrån ett vinstintresse?

Coronapandemin genomsyrar alla delar av samhället. Förra veckans siffror om att fler än 180.000 nya arbetslösa skrivit in sig på Arbetsförmedlingen sedan början av mars visar hur stora utmaningarna är.

Lika stora utmaningar finns i att bekämpa pandemin medicinskt. Just nu pågår vad som måste karaktäriseras som den vilda jakten på vaccinet.

Runt om i världen tävlar forskarlag och kommersiella företag om att bli först ut på världsmarknaden med ett fungerande vaccin mot coronaviruset. Astra Zeneca har meddelat att de räknar med att ha ett vaccin klart till årsskiftet och WHO hävdar att Astra Zeneca är det läkemedelsföretag som leder kampen för att komma först med ett vaccin mot covid-19.

Redan har 130 kandidater till ett vaccin tagits fram och de främsta utmanarna till Astra Zeneca att vara först är amerikanska Moderna, kinesiska Sinovac och kinesiska CanSino. I slutet av maj meddelade även amerikanska MSD att de gav sig in i racet att hitta ett vaccin och därmed vägen till miljarderna.

För det är inte bara ett välkommet vaccin som ligger i potten utan även miljarder dollar i hägrande vinster vid sidan av all prestige som segraren i vaccineracet kammar hem.

Vi bör dock ställa oss frågan om det är produkten eller vinsten som är den verkliga drivkraften för företagen? Vi vill alla ha ett fungerande vaccin och det snabbt. Men till vilket pris? Flera forskare höjer ett varningens finger för att processen går för snabbt och frågar sig hur säkert ett stressforskat vaccin blir.

Gunilla Karlsson Hedenstam, professor i vaccinimmunologi vid Karolinska institutet, intervjuades i P1 Morgon i måndags. Hon tror att ett vaccin kommer finnas till årsskiftet men är tveksam till hur bra det kommer att vara. Till P1 säger hon att ”Det intressanta är var företagen sätter ribban för att säga att det här vaccinet fungerar eller fungerar inte. Än så länge sätts den lågt”.

Betänk detta en extra gång. Vi står inför en situation där inte bara ett land behöver genomföra en massvaccination utan hela världen. Det vaccin som ska användas finns ännu inte och det är upp till företagen att avgöra om vaccinet fungerar eller inte.

Världen ligger alltså i händerna på några multinationella företag som tävlar mot klockan om att komma först. Tävlingen sker dessutom med nya metoder för vaccinframtagning. De företag som arbetar med vaccinet på ett konventionellt sätt är på efterkälken och kommer troligen inte vara först ut med sin kandidat till vaccin.

Under normala omständigheter tar det flera år att utveckla ett nytt vaccin. Men är det något vi lärt oss under coronapandemin är det att normala omständigheter inte längre finns. Ärliga forskare kämpar på utifrån ägarnas direktiv, men i slutändan avgörs frågan om vaccinkandidaten ska ut på marknaden i företagets styrelserum. Ett styrelserum befolkat av en samhällselit vars lojalitet ligger hos aktieägarna och inte hos den coronadrabbade arbetaren i Bangladesh, Brasilien eller Sverige.

Företagens beslut lär bero en cynisk kalkyl om investerings- och tillverkningskostnader kontra prissättning, försäljning och hägrande vinst. Den som kommer först hamnar i en monopolställning och kan ställa långtgående krav på de organisationer och stater som tecknar avtal om inköpen. Det är knappast troligt att en rättvis och jämlik fördelning av vaccinet kommer att ske. Priset kommer vara överordnat behoven.

Nu i juni slöt EU:s vaccingrupp ett avtal med Astra Zeneca om att leverera 400 miljoner doser av sitt vaccin till EU-länderna. Här hoppas Sverige få vara med på ett hörn. Därför har regeringen föreslagit att Folkhälsomyndigheten ska få låna upp till två miljarder kronor för att Sverige ska kunna vara med i jakten på vaccin.

Eller som socialminister Lena Hallengren uttryckte det till SVT: ”Det ska finnas möjligheter för Folkhälsomyndigheten, när det finns ett vaccin tillgängligt, att kunna göra en upphandling.”

I USA har Donald Trump på sitt sedvanliga föraktfulla sätt agerat genom att för flera månader framåt köpa upp hela världens lager av läkemedlet Remdesivir, som påskyndar återhämtningen hos svårt sjuka covid-19 patienter. Här har USA skrivit ett avtal med läkemedelsbolaget Gilead. Övriga världen har fått stå och titta på.

Stressframtagningen av coronavaccinet röjer flera grundläggande samhällsliga problem. Hur ska en individualiserad och konkurrerande värld fördela begränsade doser vaccin på ett solidariskt sätt? Hur ska vaccinet kunna fördelas utifrån behov och inte utifrån ett vinstintresse? Hur ska långtidseffekterna av vaccinet hanteras?

Kunskapen som hur länge man är skyddad av vaccinet kan knappast snabbas på. Hur kommer allmänheten att reagera på myndigheternas propåer om massvaccination? Många minns debatten för tio år sedan med massvaccinationen mot svininfluensa där cirka 500 barn och ungdomar drabbades av narkolepsi?

Ett illa framtaget vaccin kan skapa en tro att man är skyddad på ett sätt som man inte är. I värsta fall kan det bidra till mer smittspridning om man vaggats in i falsk säkerhet. För att kunna hantera detta måste vanliga människor kunna lita på myndigheterna, som måste ha evidensbaserade vetenskapliga belägg för sina åtgärder.

Bedömningarna kan inte överlåtas till multinationella bolag som i konkurrens med andra drivs av ett vinstintresse.

Här måste samhället och staten återta kontrollen över läkemedlen. Här i Sverige skulle ett förstatligande av den svenska läkemedelsindustrin och de utländska läkemedelsföretagens svenska distributionsföretag vara ett steg på vägen. En sådan process påbörjades i början av 1970-talet där ACO, Kabi och så småningom Procordia var aktörer. Men dessa initiativ urholkades och försvann i samband med högervridningen av vårt samhälle från slutet av 70-talet.

Men det räcker inte med statligt inflytande över forskning, framställning och tillverkning i ett enskilt land. Vi måste ha ett internationellt fungerande system som garanterar produktion, distribution och tillgång till läkemedel på ett jämlikt och solidariskt sätt; oavhängigt om ett land är rikt eller fattigt. Det är behoven som måste styra, inte kontant betalning.

91 äldreboenden granskas särskilt – språkförbistring pekats ut som problem

Janne Bengtsson

Proletären 17/7 2020

91 boenden för äldre har haft så allvarliga brister under coronapandemin, att de nu utsätts för en extra granskning av Inspektionen för vård och omsorg (Ivo).

Under juni månad har Inspektionen för vård och omsorg (Ivo) tittat närmare på 1.700 äldreboenden runt om i Sverige. Detta sedan statistik visat att nära hälften av alla de som avled i Covid-19 under det första halvåret bodde på ett äldreboende.

– Det vi ser nu är ett systemfel i botten, säger Johanna Sandwall som är chef för krisberedskapen inom Socialstyrelsen.

Dödsfallen på äldreboendena är spridda över landet, men i huvudsak är de koncentrerade till ett mindre antal kommuner.

– Ja, 40 kommuner står för 70 procent av dödsfallen, konstaterade Ivo:s generaldirektör Sofia Wallström på en presskonferens i förra veckan.

18 äldreboenden av de 91 som nu ska granskas finns i Västra Götaland, därav elva i Göteborg. 15 finns i Stockholms län, däribland Berga i Solna där minst 23 boende har avlidit i Covid-19. Proletären har uppmärksammat boendet i flera artiklar.

Nu ska Ivo titta närmare på vad som gick fel, hur kommunernas beredskap var och hur pandemin behandlades i de olika kommunerna.

Ivo ser allvarliga brister på 91 av de granskade äldreboendena.

– Vi går vidare med det, vi kommer att intervjua ansvarig personal och gå igenom journalerna, sade Sofia Wallström.

Bland annat kommer Ivo att granska hur de äldre har behandlats av äldrevården – har de fått träffa en läkare för att få en individuell bedömning, eller har allt skett över telefon? Hur har personalen handskats med pandemin och hur har de ansvariga kommunerna och privata utförarna skött bemanningen? Hur har hygien skötts och rutinerna följts, till exempel att personal inte får gå mellan sjuka och friska äldre utan att byta skyddsutrustning?

En utredning från Ivo pekar också på personalens bristande kunskap i svenska språket som en tänkbar anledning till coronavirusets spridning på äldreboendena. Flera verksamhetschefer har larmat om just svårigheterna att kommunicera ut vad som gäller till personalen. Om språksvårigheterna verkligen haft, och i så fall hur stor, bäring på den snabba smittospridningen på äldreboendena, är en fråga för den framtida utredningen.

– På grund av språkförbistringar fanns det särskilda utmaningar med att få ut information till medarbetarna, säger Anna Karin Nyqvist som är enhetschef på Ivo. När vi gjort en ordentlig sammanställning av svaren från de medicinskt ansvariga sjuksköterskorna och en djupare granskning, är det möjligt att vi ser sådana saker.

Fackförbundet Kommunal har länge pekat på problemen med den bristande kunskapen i svenska.

– En sämre arbetsorganisation innebär större risk för smittspridning, säger Kommunals Torbjörn Dalin till Expressen. Att inte förstå varandra genom språket riskerar onekligen att försämra en arbetsorganisation.

Att äldreboendena sköts i kommunal regi är ingen garanti för att de sköts bra. Det visar den lista på de 91 extragranskade boendena som Proletären publicerar här intill.

I till exempel Stockholm och Göteborg är kristdemokraterna ytterst ansvariga för äldrevården. De har fortsatt politiken att rusta de kommunala boendena på personal, kunskap och platser: mellan år 2000 och 2014 försvann 30.000 platser, motsvarande 33 procent på kommunala äldreboenden, så kallat särskilt boende (SÄBO) i landet. Bara under Alliansens åtta regeringsår försvann 10.000 platser på äldreboenden.

– Det vi ser är ett systemfel i botten, där vi inte har tillräckligt trygga anställningar, där de anställda inte har den utbildning de behöver och är rädda att förlora jobbet om de blir sjuka, säger socialstyrelsens krisberedskapschef Johanna Sandwall till SVT. Det finns olika delar i det här; vi har försökt att lappa och laga, men det här behöver vi se över på djupet.

Hemligstämplade coronabidrag

Alexandra Nylund

Proletären 23/7 2020

Företag har hittills fått miljarder av skattebetalarnas pengar, men vilka som tagit del av bidragen är hemligt.

Sedan korttidspermitteringsstödet infördes i mars har drygt 74.000 beslut fattats och över 27 miljarder kronor har betalats ut i stöd till företag. Men vilka företag som tagit del av de statliga stödpengarna är hemligt.

Journalisten Ola Westerberg ville få reda på om pengarna gått till krisande företag eller om de hamnat i orätta händer. Han försökte få ut uppgifter om huruvida ett företag sökt stöd, men

fått ett nej från Högsta förvaltningsdomstolen. Det är sekretessbelagt vilka företag som fått ta del av skattebetalarnas pengar.

– Vi som skattebetalare inte vet var våra pengar går till. Är det rimligt? Vi kan inte ens ta ställning till om ett stort stöd till ett visst företag var rimligt eller inte för att vi har ingen insyn, säger Ola Westerberg till SVT.

Tillväxtverket, den myndighet som handlägger ärendena, vägrade. Myndigheten hänvisade till Offentlighets- och sekretesslagen.

Börsfest trots coronakris

Janne Bengtsson

Proletären 23/7 2020

Volvos aktie upp 3,2 procent. Ericssons aktie upp åtta procent, Swedbanks 3,7 procent och Assa Abloy upp två procent.

Se där ett nedslag i verkligheten för de svenska börsbolagen som i slutet av förra veckan släppte sina ekonomiska rapporter för det andra kvartalet.

Efter några stororder på vapen bland annat till USA:s armé, visar också Wallenbergägda krigsmaterialkoncernen Saab en rejäl vinst: 1.114 miljoner kronor före skatt. Trots coronatider är det resultatet till och med bättre än resultatet för motsvarande period i fjol, 1.074 miljoner kronor. Saab omsatte nära 17 miljarder kronor.

Telekomjätten Ericsson uppger i sin rapport att företaget ännu inte kunnat profitera på den USA-ledda kampanjen mot kinesiska konkurrenten Huawei. Ändå kunde Ericsson, med en omsättning på 55,6 miljarder kronor under perioden, redovisa en nettovinst på 2,6 miljarder. Det är 40 procent bättre än resultatet för samma period förra året.

Volvo har en omsättning på drygt 73 miljarder kronor. Företaget redovisar en förlust på 149 miljoner kronor. Det är dock ett betydligt bättre resultat än vad analytikerna förutspått. Resultatet fick Volvoaktien att lyfta 3,2 procent. Volvo har tagit emot stora statliga krispengar under coronapandemin och samtidigt sparkat 1.250 anställda bara i Sverige,

Men de rika påverkas inte negativt av krisen. De blir bara rikare. Det märks inte minst på försäljningen av lyxbilar. I SvD konstaterar Christian Stadler som är specialist på fordonsindustrin och professor vid Warwick Business School i engelska Coventry, att de som köper de riktiga lyxbilarna är relativt okänsliga för en konjunktursvängning som den som coronapandemin nu för med sig.

Om köparen inte kan få tag på en bil, så betyder inte det att pengarna tagit slut – bara att biltillverkaren inte kunnat producera den eftersom underleverantörer och andra inte klarat sin del i produktionskedjan.

Några lyxbilsföretag har tvingats till reträtt under krisen – men då är det inte på grund av kundbrist: McLaren som är en stor aktör inom racingsporten förlorar pengar på de inställda F1-loppen. McLaren har sparkat 1.000 anställda. Lika många har fått gå från Bentley som ägs av ”normalbilsproducenten” Volkswagen. Rolls Royce, numera en del av BMW, har också sparkat arbetare.

Men de kunder som är intresserade av lyxbilar har inga problem att få ihop pengar. Mikael Wickelgren är fordonsforskare vid högskolan i Skövde:

– Det är bara att titta på vilka de vanliga kunderna är. En Ferrari-kund i Sverige till exempel har redan i snitt fem bilar, säger Wickelgren till SvD. I USA är snittet elva bilar för en Ferrari-kund och för Bugatti, som är ännu mer ovanlig, är snittet 50 bilar.

– **De här köparna behöver** inte en bil till, de ska ha den för att den passar i samlingen. Det är en kundkrets som inte är priskänslig, säger Mikael Wickelgren.